

SÈRIE 2

L'examen consta de dues opcions diferenciades, cadascuna amb un text i cinc preguntes sobre el text. Les preguntes de cada opció tenen una estructura molt semblant. Hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre-les. Les pautes que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són òbviament fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa, i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

Primera pregunta

Explicar breument el contingut del text. [2 punts]

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement l'impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (60-100 paraules) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en 60-100 paraules, no ha de comptar contra l'alumne el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en què s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne. I, per descomptat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne no es limiti a enunciar idees sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa del text.

Opció A) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'exposar, d'una forma o altra, les idees següents:

- (i) Per saber què és la justícia en l'individu, és útil buscar-la en quelcom més gran que l'individu, concretament en la ciutat.
- (ii) El que faria justa una ciutat és que cadascuna de les tres classes d'homes que la conformen fes allò que li és propi.
- (iii) Un individu serà just si els elements que conformen la seva ànima fan allò que els pertoca tal com ho han de fer els tres tipus d'homes en la ciutat justa.

Opció B) L'alumne assolirà la màxima puntuació si connecta, amb una mínima correcció, les tres idees bàsiques següents:

- (i) L'home fa grans construccions conceptuals.
- (ii) No les fa perquè tingui una inclinació vers la veritat en si o el coneixement pur.
- (iii) Els nostres conceptes no descriuen com de fet és el món en si mateix, sinó que reflecteixen el que nosaltres mateixos hi posem.

• L'avaluació de la pregunta s'ha de fer **de forma global**. L'alumne no té en absolut per què fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és articular d'una manera mínimament coherent les idees que s'indiquen.

Segona pregunta

Explicar el significat de termes o expressions. [1 punt]

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostrï la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

- a)** «temperada»: que domina adequadament les passions.
- b)** «llinatges»: classes o grups socials de la ciutat.

Opció B)

- a)** «antropomòrfica»: que reflecteix la natura o l'acció humana.
- b)** «metamorfosi»: la transformació d'una cosa en una altra.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Tercera pregunta***Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi.*** [3 punts]

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per entendre la afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que trobi la justificació i el paper que l'afirmació particular juga en el conjunt del pensament del filòsof. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A) La màxima puntuació requeriria referir-se correctament a:

- (i) La descripció de les tres classes de la ciutat, i de les virtuts associades a cadascuna.
- (ii) La ciutat és justa si cadascuna de les classes fa allò que li és propi.
- (iii) Descripció de les tres parts de l'ànima i de les virtuts associades a cadascuna.
- (iv) Hi ha una analogia directa entre allò que fa justa una ciutat i allò que fa just un individu: un individu és just si cadascuna de les tres parts de l'ànima fa allò que li és propi i, en particular, si la part racional regeix les altres.

Opció B) L'alumne obtindrà la màxima puntuació si:

- (i) Explica/interpreta la metàfora de la "catedral de conceptes": el caràcter inestable dels fonaments de la catedral vol assenyalar que els nostres conceptes no descansen en fets objectius, sinó que reflecteixen la pròpia activitat humana.
- (ii) Aquesta explicació es vincula amb alguns dels elements bàsics de la negació nietzscheana de la veritat o de l'objectivitat del coneixement: a) no hi ha inclinació vers la veritat o el coneixement pur, tota inclinació està vinculada al plaer; b) el paper de les convencions socials en l'estipulació de les normes de la veritat; c) l'explicació genètica d'aquestes convencions; d) l'explicació nietzscheana de la gènesi del llenguatge i el seu caràcter metafòric.

Quarta pregunta

Comparar o relacionar un concepte o idea de l'autor amb un altre. [2 punts]

El concepte o idea de l'autor que cal comparar serà un concepte o idea que apareix en les lectures proposades, però no cal que aparegui en el text de l'examen. En qualsevol cas, serà un concepte o idea de l'autor que es relaciona directament amb algun dels problemes tractats en els textos seleccionats.

Cal tenir en compte:

- a) La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar.
- b) El contrast pertinent dels dos termes de la comparació.

En qualsevol cas: **l'alumne és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment de la comparació i després establir la comparació, o fer la caracterització de les dues postures de forma implícita en termes de les diferències mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles– i descriure l'altra per contrast.** Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

Cinquena pregunta

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi. [2 punts]

Es tracta d'avaluar una tesi que estarà relacionada amb alguns dels problemes tractats per l'autor, però pot no estar directament vinculada amb la temàtica del text. En aquesta pregunta l'estudiant ha d'intentar justificar la seva postura a favor o en contra de la tesi tot fent-ne una valoració personal (la resposta pot també consistir a explicar, de forma raonada, per què de fet no està ni a favor ni en contra de la tesi).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'**argumentar** d'una **forma personal, clara i coherent** a favor o en contra de la tesi.

D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte a l'hora d'avaluar aquesta pregunta, ni tampoc el fet que l'alumne ignori arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs:

- (a) El grau de comprensió que es demostrï de la tesi a discutir.
- (b) La coherència de les raons que l'estudiant doni ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

En referència a l'opció (B): l'alumne pot optar, és clar, per argumentar a favor o en contra de la tesi, i obtenir en qualsevol dels casos la màxima puntuació. Ara bé, si tria argumentar a favor, haurà de mostrar en el seu raonament que és conscient que l'afirmació s'oposa a la manera ordinària de pensar.

SÈRIE 4

L'examen consta de dues opcions diferenciades, cadascuna amb un text i cinc preguntes sobre el text. Les preguntes de cada opció tenen una estructura molt semblant. Hi ha, òbviament, multitud de maneres correctes de respondre-les. Les pautes que figuren a continuació pretenen unificar al màxim possible la correcció d'exàmens que es presten a solucions molt diferents. Res no pot substituir, però, l'exercici de sentit comú que requereix la decisió del corrector sobre si, i en quin grau, una resposta s'ajusta o no als principis generals que s'enuncien a continuació.

El paper de la precisió, la claredat i la correcció gramatical

En una prova de filosofia, la precisió, la claredat i la correcció gramatical són òbviament fonamentals. Els correctors hauran d'evitar, però, fer-ne una avaluació autònoma: aquests trets no poden ser avaluats independentment del contingut. Si la resposta no s'adequa en absolut al que es demana, aleshores la claredat, la precisió i la correcció gramatical no hi afegixen cap valor. Això no vol dir que no hagin d'afectar la qualificació. Respecte al grau de precisió: aquest és part intrínseca del contingut que es vol expressar. Respecte a la claredat i la correcció gramatical, el criteri que s'haurà d'utilitzar és que, en la mesura que siguin deficientes, afecten negativament el contingut que de fet s'expressa, i, per això mateix i en aquesta mesura, han d'afectar la qualificació.

Primera pregunta

Explicar breument el contingut del text. (2 punts)

L'objectiu de la pregunta és detectar el grau de comprensió del text. **La resposta no cal que demostrï que l'alumne coneix els detalls de la filosofia de l'autor** (excepte si la manca d'aquest coneixement l'impedeix d'entendre el text). Les restriccions sobre espai (60-100 paraules) són només orientatives per determinar indirectament el tipus de resum que s'espera: ni un breu títol, ni una llarga paràfrasi. **Per tant, si el contingut del resum és equivalent al que es podria fer en 60-100 paraules, no ha de comptar contra l'alumne el fet que no respecti aquests límits.**

A continuació s'esmenten les idees principals que se suposen en una resposta correcta. Cal tenir en compte, però, que les formes en que s'enuncien i comparen en un petit resum poden ser molt diverses. El seu enunciat pot ser explícit o estar implícit en la redacció de l'alumne. I, per suposat, no es pot esperar de cap manera un desenvolupament detallat de cada idea. És important, però, que l'alumne no es limiti a enunciar idees sinó que mostri comprensió de l'estructura argumentativa del text.

Opció A) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'exposar, d'una forma o altra, les següents idees:

- (i) Gaudir dels beneficis de la vida social comporta tenir l'obligació de contribuir al funcionament de la societat i, en particular, de no perjudicar els altres.
- (ii) Si un perjudica als altres, la societat el pot sancionar tant usant la llei, com, en els casos en que no s'ha violat la llei, per mitjà de l'opinió pública.
- (ii) Ara bé, i això és el més important que vol establir Mill en aquest fragment de text: gaudir dels beneficis de la vida social no comporta, però, cap obligació respecte al que ha de fer un individu quan la seva conducta no afecta als altres.

Opció B) Per assolir la màxima puntuació, l'alumne haurà d'exposar, d'una forma o altra, les dues idees següents:

(i) Tinc coneixement de tot allò que entenc de forma clara i distinta, en particular de la geometria, atès que Déu no enganya.

(ii) Tinc la capacitat de conèixer també coses particulars sobre el món físic, perquè si bé sobre aquestes coses és més fàcil confondre's, com que Déu no m'enganya no permetria que no tingués ni tan sols la possibilitat de corregir els meus errors.

• L'avaluació de la pregunta s'ha de fer **de forma global**. L'alumne no té en absolut per què fer el seu resum distingint exactament el mateix nombre d'apartats que s'indiquen en aquests criteris. El que s'ha de fer en una bona resposta és tractar d'una forma o altra les idees que s'indiquen.

Segona pregunta

Explicar el significat de termes o expressions. (1 punt)

El que es demana no és donar definicions exactes o precises que hagin de ser vàlides per a qualsevol context d'ús de les expressions, ni tampoc que l'alumne utilitzi un vocabulari tècnic. El fet que l'alumne utilitzi un llenguatge sense cap tecnicisme, si no té incorreccions, no haurà de comptar en contra seu. Quan sigui possible, l'alumne té dret a inferir el significat només de la informació que li proporciona el text. En la mesura en què demostrï la comprensió pertinent, això no pot comptar en contra seu.

Opció A)

a) «consentiment tàcit»: haver acordat determinada cosa sense haver-ho dit explícitament, sinó simplement, per exemple, per la conducta que s'ha seguit.

b) «ser castigat per l'opinió»: que els altres membres de la societat reprovïn a algú que no s'ha comportat de forma adequada (encara que potser no hagi violat cap llei).

Opció B)

a) «coses corporals»: entitats que ocupen espai.

b) «menys clarament»: d'una forma no tant evident.

Important: aquestes respostes són sols un exemple de resposta correcta. En cadascun dels casos hi ha moltes altres maneres correctes de respondre.

Tercera pregunta

Donar les raons de l'autor a favor d'una tesi. (3 punts)

L'enunciat demana referir-se al pensament de l'autor. S'haurà de tenir present, però, que el que es demana no és una exposició general del seu pensament. Només es tindran en compte les idees que siguin pertinents per a entendre la afirmació que es vol explicar i per entendre les raons de l'autor per a fer aquesta afirmació. Un bon examen serà aquell que trobi la justificació i el paper que l'afirmació particular juga en el conjunt del pensament del filòsof. A vegades una exposició general i correcta del pensament del filòsof pot no respondre al que es demana si no explica com el pensament general de l'autor justifica la tesi particular que és objecte de la pregunta.

Opció A) Una resposta que tracti amb correcció els següents punts ha de tenir la màxima puntuació:

- (i) Els aspectes bàsics del liberalisme de Mill.
- (ii) Distinció entre llibertat jurídica i llibertat social.
- (iii) Les raons que justifiquen que la societat de vegades pugui intervenir o sancionar les conductes d'un individu.
- (iv) La societat no estarà legitimada a intervenir en la conducta dels individus en la mesura que aquesta no afecti als altres.

Opció B) Una resposta que tracti amb correcció els següents punts ha de tenir la màxima puntuació:

- (i) Dubte cartesià sobre el món extern. Cogito.
- (ii) Claredat i distinció com a marques del coneixement cert.
- (iii) Una prova de l'existència de Déu.
- (iv) La bondat i omnipotència divina no és compatible amb què puguem estar enganyats de forma general si fem un ús curós de les nostres capacitats intel·lectuals.

Quarta pregunta

Comparar o relacionar un concepte o idea del text amb un altre. (2 punts)

El concepte o idea de l'autor que cal comparar serà un concepte o idea que apareix en les lectures proposades, però no cal que aparegui en el text de l'examen. En qualsevol cas, serà un concepte o idea de l'autor que es relaciona directament amb algun dels problemes tractats en els textos seleccionats.

Cal tenir en compte:

- a) La identificació adequada i precisa de les dues concepcions que s'han de comparar.
- b) El contrast pertinent dels dos termes de la comparació.

En qualsevol cas: **l'alumne és lliure de triar fer una caracterització de les dues concepcions de manera prèvia i independentment de la comparació i després establir la comparació, o fer la caracterització de les dues postures de forma implícita en termes de les diferències mútues. També pot escollir fer una caracterització prèvia d'una de les dues concepcions –qualsevol d'elles- i descriure l'altra per contrast.** Per tant, l'enunciat exacte de la pregunta s'ha d'entendre que no posa restriccions a aquesta llibertat en la resposta.

Cinquena pregunta

Consideració raonada de l'estudiant a favor o en contra d'una tesi. (2 punts)

Es tracta d'avaluar una tesi que estarà relacionada amb alguns dels problemes tractats per l'autor, però pot no estar directament vinculada amb la temàtica del text. En aquesta pregunta l'estudiant ha d'intentar justificar la seva postura a favor o en contra de la tesi tot fent-ne una valoració personal (la resposta de l'estudiant pot també, és clar, consistir en explicar, de forma raonada, perquè de fet no està ni a favor ni en contra de la tesi).

Es tracta que l'estudiant faci l'esforç d'**argumentar** d'una **forma personal, clara i coherent** a favor o en contra de la tesi.

D'altra banda, l'acord del corrector amb la tesi defensada no pot tenir-se en compte a l'avaluar aquesta pregunta, ni tampoc el fet que l'alumne ignori arguments històricament importants.

Caldrà valorar, doncs,

(a) El grau de comprensió que es demostrï de la tesi a discutir

(b) La coherència de les raons que l'estudiant doni ja sigui a favor o en contra de la tesi, i la claredat de la seva exposició.

En referència a l'opció (B): serà valuós si l'alumne s'adona que les dues circumstàncies esmentades (guerres i desastres naturals) presenten un tipus diferent de dificultat (en un cas, els innocents pateixen com a resultat de l'acció lliure d'altres persones, mentre que en l'altre cas no és així). Tot i així, la pregunta pot tenir la màxima puntuació fins i tot si no es té en compte aquesta diferència.